

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 14 febr. 1902 kl. 12 midd.

Betänkande, i anledning af väckt motion om ändring af 17 och 24 §§ i bevillningsförordningen. (2:a A.)

Nu gällande bevillningsförordning stadgar i § 12 mom. b, att bankbolag skall för inkomst af kapital och arbete taxeras der bolagets rörelse drifves, vare sig genom hufvud-, afdelnings- eller kommissionskontor, och 17 § i samma förordning är af följande lydelse:

»Uppgifter beträffande inkomst af rörelse eller yrke, som drifves på två eller flere orter, skola särskildt angifva, huru, enligt den skattskyldiges åsigt, det beskattningsbara inkomstbeloppet bör fördelas på en hvar af de orter, der enligt 12 § inkomsten bör beskattas, och skall i fråga om inkomst af bankrörelse skattskyldig, som drifver sådan rörelse, vid uppgifterna foga utdrag af de särskilda kontorens månadsrapporter, upptagande balansen å in- och utlåningsräkningarna vid hvarje månads slut.»

§ 21 i bevillningsförordningen meddelar föreskrifter angående tiden och sättet för aflemnandet af uppgifter till taxering; och stadgas i § 22 mom. 1 af samma förordning, att, derest uppgift, som i 15 eller 17 § omförmäles, icke inom föreskrifven tid afgifvits eller ock afgifven sådan uppgift befinnes i visst afseende ofullständig, bevillningsberednin-

gens ordförande eller kronans ombud må ega att om förhållandet göra anmälan hos vederbörande myndighet, hvilken det derefter åligger att ofördröjligen mot bevis tillstålla den försumlige anmaning att inom åtta dagar efter anmaningens mottagande afgifva fullständig uppgift vid äfventyr, som finnes stadgad i 24 §. Sistnämnda § är af följande lydelse:

»Underlåter någon att inom stadgad tid afgifva enligt 15 § eller 17 § föreskrifven uppgift eller att inkomma med sådan särskildt infordrad uppgift eller upplysning, som i 22 § omförmäles, hafve förlorat rätten att fullfölja talan i fråga om beloppet af den inkomst, som uppgiften eller upplysningen skolat afse.

Hörsammas icke sådan anmaning, som i 22 § 1 mom. sägs, och afser densamma uppgift, hvarom i 15 och 17 §§ stadgas, skall den försumlige böta ett belopp, svarande mot tio procent af den bevillning, som inom beredningsdistriktet varder den skattskyldige påförd för den inkomst, som uppgiften skolat afse.

Gitter den uppgiftspligtige visa giltig ursäkt för underlåtenheten, ege de i denna § stadgade påföljder icke rum.»

Dessutom stadgas i § 26 af samma förordning, att, utan hinder af uteblifven uppgift och med rätt att pröfva, i hvad mån afgifven uppgift är af beskaffenhet att böra läggas till grund för taxeringen, bevillningsberedningen eger att föreslå samt taxerings- och pröfningsnämnderna att bestämma och fastställa skattskyldigs taxering.

8 § i instruktionen för taxeringsmyndigheterna den 3 december 1897 lyder sålunda:

»Med afseende å hvad i 12° § b) af förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst stadgas angående ort, der inkomst af bankrörelse skall beskattas, iakttages, att, då rörelsen drifves vid flera kontor, alla omkostnader och förluster under räkenskapsåret af sådan beskaffenhet, att vid beskattning afdrag därför eger rum, påföras rörelsen i dess helhet, hvarefter beräkningen af den del af beskattningsbara inkomsten, som belöper å hvarje särskildt kontor, sker på följande sätt. De belopp, som enligt kontorets månadsrapporter vid hvarje månads slut balanserats å kontorets in- och utlåningsräkningar, sammanläggas och summan delas med månadernas antal, hvarefter den sålunda erhållna qvoten anses utvisa medelbeloppet af kontorets in- och utlåning för året. Efter det förhållande, hvori denna in- och utlåning står till den på enahanda sätt bestämda, sammanlagda in- och utlåningssumman för alla kontoren, uträknas den del af beskattningsbara inkomsten, som bör taxeras

i den ort, der kontoret är beläget. Utelöpande postremissvexlar och egna banksedlar inräknas icke i in- och utlåningsrörelsen.»

Till bevillningsutskottet har hänvisats en inom Andra Kammaren af herr *J. Johnsson* i Bollnäs väckt motion (n:o 94) af följande lydelse:

»Under förlidet års riksdag hemställde jag i afgifven motion, att Riksdagen måtte i kongl. förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst den 3 december 1897 stadga viss påföljd för uraktlåtenhet att lemna de uppgifter till taxeringsmyndigheterna, hvilka det åligger bank att afgifva beträffande sådan inkomst, som vinnes genom idkande af bankrörelse å skilda orter, samt att dessa uppgifter måtte affattas i enlighet med de principer, som ligga till grund för de i bevillningsförordningen i förevarande hänseende redan stadgade föreskrifter. Bevillningsutskottet beslöt i anledning häraf att tillstyrka, det Riksdagen, för vinnande af nödig rättelse, måtte besluta ett tillägg till 17 § i omnämnda förordning, hvilket förslag jemväl blef af Andra Kammaren antaget. Då emellertid utskottets förslag icke vann Första Kammarens bifall, förföll frågan.

Då det är af vigt, att bestämmelser, som äro afsedda att ordna den kommunala beskattningen af sådan inkomst af bankrörelse, som drifves å skilda orter, varda till efterlefnad gällande, lära restriktivare bestämmelser än de nu gällande böra införas för att vederbörande skattskyldige må bringas till insigt derom, att meddelade föreskrifter måste iakttagas. Kan man med fog fordra att, för vinnande af en så vidt ske kan rättvis beskattning, de skattskyldige i allmänhet må hafva till åliggande att till taxeringsmyndigheterna ingifva exakta uppgifter angående deras verkliga inkomster, så läser detta i än högre grad gälla inkomster af bankverksamhet, och det är af vigt, att Riksdagen häfdar den grundsats, att stadgade bestämmelser till ledning för taxeringsmyndigheterna gälla icke allenast de mindre inkomsterna, utan jemväl de större, samt att idkare af bankrörelse icke äro från denna allmängiltiga regel undantagna.

På grund af det anförda och med åberopande af de motiv, som jag i nämnda motion tillåtit mig anföra, får jag värdsamt hemställa,

att Riksdagen ville besluta, att §§ 17 och 24 i kongl. förordningen angående bevillning af fast egendom och af inkomst den 3 december 1897 skola erhålla följande förändrade lydelse:

§ 17.

1 mom. Uppgifter beträffande inkomst af rörelse eller yrke, som drifves på två eller flere orter, skola särskildt angifva, huru, enligt den skattskyldiges åsigt, det beskattningsbara inkomstbeloppet bör fördelas på en hvar af de orter, der enligt 12 § inkomsten bör beskattas.

2 mom. Bank, som drifver rörelse å skilda orter, vare skyldig att, till ledning för taxeringen, lemna fullständig uppgift å de belopp, som enligt månadsrapporterna balanserats; och böra dessa rapporter innefatta uppgift å hela in- och utlåningsräkningarna, som förmedlats å hvarje särskildt kontor såväl vid hufvudkontoret som särskildt för afdelnings- och kommissionskontor.

§ 24.

1 mom. Underlåter någon att inom stadgad tid — — — — — upplysningen skolat afse.

Hörsammas icke sådan anmaning, som i 22 § 1 mom. sägs, och afser densamma uppgift, hvarom i 15 § och 17 § 1 mom. stadgas, skall den försumlige böta ett belopp, svarande mot tio procent af den bevillning, som inom beredningsdistriktet varder den skattskyldige påförd för den inkomst, som uppgiften skolat afse.

2 mom. Uraktlåter bank, som drifver rörelse å skilda orter, att inom stadgad tid afgifva enligt 17 § 2 mom. föreskrifna uppgifter, eller befinnes aflemnad uppgift vara ofullständig, böte 300 kronor och hafve jemväl förlorat rätten att fullfölja talan öfver det beslut, som i fråga om samma beskattningsåtgärd fattats.

3 mom. Gitter den uppgiftspligtige visa giltig ursäkt för underlåtenheten, ege de i denna § stadgade påföljder icke rum.»

I den af motionären nu åberopade, vid sistlidet års riksdag väckta motion (II: 74) hemställes, att Riksdagen ville för sin del besluta följande tillägg till 17 § i kongl. förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst den 3 december 1897:

»Har skattskyldig, som drifver bankrörelse, vid uppgifterna fogat utdrag af de särskilda kontorens månadsrapporter, som äro origtiga eller vilseledande, böte etthundra kronor och hafve förlorat rätten att fullfölja talan öfver taxeringsnämndens beslut angående den taxeringsåtgärd, som uppgiften afser.»

Motionären framhöll i sistberörda motion, hurusom, jemlikt 12 och 17 §§ i förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst och 8 § i instruktionen för taxeringsmyndigheterna den 3 december 1897,

bankbolag, som drefve rörelse å flera orter, vore skyldigt bokföra all in- och utlåning särskildt vid hvarje bankens kontor och att i månadsrapporterna upptaga den balanserade summan af denna rörelse; och anfördes i nu åberopade motivering, bland annat, följande:

»Åtskilliga banker, som idka rörelse å skilda orter, anse sig emellertid ej böra efterkomma denna föreskrift, utan upptaga i strid emot sålunda gällande bestämmelser i månadsrapporterna till taxeringsmyndigheterna endast en del af bankens verksamhet, nemligen kreditiv- samt upp- och afskrifningsrörelsen, men deremot icke de vid samma kontor utlemnade lån och diskonterade vexlar; och då bankens behållning i dess helhet skall fördelas på de skilda orterna efter kontorens månadsrapporter, upptagande balansen å in- och utlåningsräkningarna vid hvarje månads slut, förtryckes den beskattningsbara inkomsten från den ort, der rörelsen drifves, till annan ort till förfång för den förra.»

1901 års Riksdags bevillningsutskott anförde i sitt öfver motionen afgifna utlåtande (n:o 25) följande:

»I 1883 års bevillningsförordning intogs, i enlighet med skatteregleringskomiténs derom afgifna förslag, bestämmelse, att bankbolag vid uppgift om sin nettovinst skulle uppgifva jemväl bruttoinkomsten å hvarje särskild ort, der bankrörelsen borde beskattas. Denna bestämmelse torde närmast hafva tillkommit i syfte att bereda taxeringsmyndigheterna tillfälle till kontroll öfver rättigheten af vederbörandes uppgifter om nettovinsten å de särskilda orterna. Emellertid fans i bevillningsförordningen icke någon bestämd regel, huru bruttoinkomsten borde beräknas; och med hänsyn dertill, att dylika regler svårligen torde kunna lemnas, hemstälde den af Kongl. Maj:t år 1890 tillsatta komité för afgifvande af förslag till vissa ändringar i bevillningsförordningen, att föreskriften angående skyldighet att lemna uppgifter om bruttoinkomsten å hvarje särskildt ställe måtte ur förordningen utgå. Såsom norm för bestämmandet af afkastningen af rörelsen vid ett bankkontor föreslog komitén i stället storleken af kontorets sammanlagda in- och utlåning, hvilken erhöles sålunda, att beloppen af kontorets vid hvarje månads slut å in- och utlåningsräkning balanserade medel sammanlades för årets tolf månader och summan dividerades med 12. En rättvis och billig grund skulle på det sättet vinnas för fördelning af bankens vinst till taxering å olika orter, om denna fördelning skedde efter den proportion, hvori de för bankens särskilda kontor erhållna summorna stode till dessa summors sammanlagda belopp. Berörda sätt för fördelning af vinsten

erbjödte jemväl den fördelen, att full kontroll lätt kunde utöfvas med ledning af bankkontorens månadsrapporter, upptagande balansen å in- och utlåningsräkningarna vid hvarje månads slut. Af dessa räkningar ansåg komitén följande, såsom afseende den egentliga in- och utlåningen, böra normera fördelningen af vinsten på de särskilda kontoren, nemligen *utlåningsräkningar*: grund- och reservfondshypotek, fordringar på räkning med inhemska bank och bankir, som ej är vaxlingsombud, samt med utländsk bank och bankir, räntebärande obligationer, in- och utrikes vaxlar, utestående lån och fordringar på kassakreditiv samt *inlåningsräkningar*: inestående på upp- och afskrifnings- samt depositionsräkning, upptagna lån äfvensom skuld på räkning med inhemska bank och bankir, som ej är vaxlingsombud, samt med utländsk bank och bankir.

Sedan Kongl. Maj:t i anledning af Riksdagens aflåtna skrifvelse den 19 maj 1893 tillsatt en ny komité för utarbetande af förslag till ändring af vissa delar angående beskattning af fastighet och inkomst, anförde sistnämnda komité, i afgifvet betänkande den 2 november 1894, att, då det med hänsyn till den kommunala beskattningen vore af vikt, att inkomst af affärsföretag, som drefves på två eller flera orter, blefve vid taxeringen rätt fördelad mellan de särskilda orterna, det hade syntes komitén angeläget, att de skattskyldiga sjelfva ålades att i deklARATIONERNA lemna upplysning till ledning för sådan fördelning; och inrymde komitén i sitt förslag de särskilda bestämmelser, som 1891 års förut omförmälda komité funnit erforderliga för åstadkommande af en i förevarande afseende tillfredsställande taxering af skattskyldig, som drifver bankrörelse å särskilda orter.

På Kongl. Maj:ts framställning till 1897 års Riksdag godkände Riksdagen komiténs omförmälda förslag, hvilka derefter, enligt hvad 12 och 17 §§ i kongl. förordningen angående bevillning af fast egendom samt af inkomst och 8 § i instruktionen för taxeringsmyndigheterna den 3 december 1897 utvisa, blifvit gällande förordning.

Såsom af ofvan lemnade redogörelse framgår, var afsigten med införandet i bevillningsförordningen af föreskrift om åliggande för skattskyldig, som på två eller flera orter drifver bankrörelse, att vid uppgift till taxering foga utdrag af de särskilda kontorens månadsrapporter den, att fullständig upplysning skulle kunna vinnas angående storleken af hela den vid hvarje särskildt kontor förekommande in- och utlåning, och detta oberoende deraf, huruvida kontoret vore hufvud- eller afdel-

ningskontor eller detsamma allenast såsom kommissionskontor förmedlade lånerörelsen.

Emellertid har det visat sig, att vid vissa banker verksamheten är så ordnad och bokföringen mellan hufvudkontoret samt afdelnings- och kommissionskontoren så fördelad, att de för diskontering och belåning vid afdelnings- och kommissionskontoren inlemnade vaxlar och skuldsedlar belånas, bokföras och förvaras vid hufvudkontoret, men icke bokföras vid det kontor, der de aflemnats.

Ett sådant förfaringssätt måste hafva till påföljd, att den utlåning, som förmedlas genom ett afdelnings- eller kommissionskontor, icke blifver i sin helhet i månadsrapporterna synlig, hvarför dessa med afseende på den af afdelnings- eller kommissionskontoret utöfvade verksamhet blifva vilseledande för en rätt fördelning mellan de särskilda taxeringsorterna af den inkomst, som bör beskattas. Utskottet anser förty, i likhet med motionären, önskvärdt, att tydliga bestämmelser meddelas i syfte, att den kommunala beskattningen af inkomst, som vinnes genom idkande af bankrörelse å skilda orter, må varda ordnad i enlighet med de principer, som ligga till grund för de i bevillningsförordningen i förevarande hänseende redan gifna föreskrifter; och torde dylika bestämmelser lämpligast böra inflyta i 17 § af bevillningsförordningen.

Utskottet förmenar dock, att det af motionären för vinnandet af förenämnda syfte föreslagna stadgande af särskild straffpåföljd för meddelande af utdrag af månadsrapporter, som äro origtiga eller vilseledande, icke är så affattadt, att man derigenom på enklaste sätt kan vinna det eftersträfvade målet. Enligt utskottets åsigt torde för sådant ändamål vara lämpligare att i bevillningsförordningen införa mera detaljerade föreskrifter än de nu gällande angående beskaffenheten af de uppgifter till taxering, hvilka skola lemnas af skattskyldige, som på två eller flera orter drifva bankrörelse. För den händelse dylika föreskrifter meddelas, torde de i 24 och 26 §§ af bevillningsförordningen omförmälda påföljder för underlåtenhet att ställa sig till efterrättelse de om uppgifter till taxering gifna allmänna stadganden bereda tillräcklig säkerhet för att nu särskildt ifrågavarande uppgifter skola blifva fullständiga och tillförlitliga.»

På grund af hvad sålunda anförts, hemstälde 1901 års Riksdags bevillningsutskott, att Riksdagen i anledning af motionen måtte besluta, att § 17 i bevillningsförordningen skulle erhålla följande ändrade lydelse:

»Uppgifter beträffande inkomst af rörelse eller yrke, som drifves på två eller flere orter, skola särskildt angifva, huru, enligt den skattskyldiges åsigt, det beskattningsbara inkomstbeloppet bör fördelas på en hvar af de orter, der enligt 12 § inkomsten bör beskattas; och skall, i fråga om inkomst af bankrörelse, skattskyldig, som drifver sådan rörelse, vid uppgifterna foga utdrag af de särskilda kontorens månadsrapporter, upptagande balansen å in- och utlåningsräkningarna vid hvarje månads slut, hvarjemte, derest dessa rapporter icke utvisa storleken af hela den in- och utlåning, som af de särskilda afdelnings- och kommissionskontoren under månaden förmedlats, fullständig upplysning skall meddelas angående sagda lånerörelses omfång vid hvarje särskildt kontor.»

Betänkandet blef af Andra Kammaren utan föregående öfverläggning godkänt, hvaremot i Första Kammaren, der detsamma gaf anledning till någon diskussion, framställd proposition på afslag å hvad i betänkandet hemstälts förklarades vara med öfvervägande ja besvarad.

Utskottet är i förevarande fråga af samma mening som 1901 års Riksdags bevillningsutskott. Det är utskottet bekant, att man vid en del banker ännu förfar på det sätt, att den in- och utlåning å reverser och diskonterade vexlar, som af afdelnings- och kommissionskontoren förmedlas, icke upptages i deras månadsrapporter, ett förfaringssätt, som, då dessa ofullständiga rapporter ensamma läggas till grund för taxeringen, gifvetvis har till följd att banken i de orter, der afdelnings- och kommissionskontoren äro belägna, varder för lågt beskattad, visserligen icke till men för staten, enär banken för hufvudkontorets rörelse blifver så mycket högre beskattad, men till förfång för vederbörande kommuner. Att ett dylikt förfarande icke är i öfverensstämmelse med bevillningsförordningens anda och mening framgår af den historik, som finnes intagen i 1901 års Riksdags bevillningsutskotts här ofvan citerade betänkande. Vid sådant förhållande anser utskottet af behovet påkalladt, att hithörande stadganden förtydligas, samt att man ej bör dröja med denna ändring af bevillningsförordningen till den kanske icke så nära framtid, då bevillningsförordningen må komma att i sin helhet blifva föremål för Riksdagens pröfning.

Beträffande affattningen af ett sådant förtydligande, om hvilket fråga är, förmenar utskottet, att den af motionären nu föreslagna omredi-

geringen af 17 och 24 §§ i bevillningsförordningen icke är fullt lämplig. Ett betydligt enklare sätt för frågans lösning anvisas af 1901 års Riksdags bevillningsutskott i dess förslag till tillägg till 17 §, ett förslag, emot hvars formulering icke heller någon anmärkning blef framställd vid nästlidet års riksdag.

Dessutom anser utskottet — såsom ock erinrades vid behandlingen af sagda förslag inom Första Kammaren — att, derest detsamma skulle komma att bifallas, motsvarande ändring bör vidtagas i instruktionen för taxeringsmyndigheterna, enligt hvilken, med dess nuvarande lydelse, bankkontorens månadsrapporter skola ensamma ligga till grund för beräkningen af den del af bankens beskattningsbara inkomst, som bör taxeras i den ort, der hvarje särskildt kontor är beläget.

På de af 1901 års Riksdags bevillningsutskott åberopade skäl och under hänvisning till hvad i öfrigt här ofvan anförts, hemställer utskottet fördenskull:

1:o) att Riksdagen i anledning af förevarande motion måtte besluta, att § 17 i bevillningsförordningen skall erhålla följande ändrade lydelse:

Uppgifter beträffande inkomst af rörelse eller yrke, som drifves på två eller flere orter, skola särskildt angifva, huru, enligt den skattskyldiges åsigt, det beskattningsbara inkomstbeloppet bör fördelas på en hvar af de orter, der enligt 12 § inkomsten bör beskattas; och skall, i fråga om inkomst af bankrörelse, skattskyldig, som drifver sådan rörelse, vid uppgifterna foga utdrag af de särskilda kontorens månadsrapporter, upptagande balansen å in- och utlåningsräkningarna vid hvarje månads slut, *hvarjemte, derest dessa rapporter icke utvisa storleken af hela den in- och utlåning, som af de särskilda afdelnings- och kommissionskontoren under månaden förmedlats, fullständig upplysning skall meddelas angående sagda lånerörelses omfång vid hvarje särskildt kontor; samt*

2:o) att, för den händelse utskottets i punkten 1:o) gjorda hemställan varder af Riksdagen bifallen, Riksdagen jemväl måtte besluta, att § 8 i instruktionen för taxeringsmyndigheterna skall erhålla följande ändrade lydelse:

Med afseende å hvad i 12 § b) af förordningen angående bevilning af fast egendom samt af inkomst stadgas angående ort, der inkomst af bankrörelse skall beskattas, iakttages, att, då rörelsen drifves vid flera kontor, alla omkostnader och förluster under räkenskapsåret af sådan beskaffenhet, att vid beskattning afdrag därför eger rum, påföras rörelsen i dess helhet, hvarefter beräkningen af den del af beskattningsbara inkomsten, som belöper å hvarje särskildt kontor, sker på följande sätt. *Summorna af kontorets in- och utlåningar vid hvarje månads slut enligt månadsrapporterna och på grund af stadgandet i 17 § af ofvannämnda förordning lemnade särskilda uppgifter sammanläggas, och slutsumman delas med månadernas antal, hvarefter den sålunda erhållna qvoten anses utvisa medelbeloppet af kontorets in- och utlåning för året. Efter det förhållande, hvori denna in- och utlåning står till den på enahanda sätt bestämda, sammanlagda in- och utlåningssumman för alla kontoren, uträknas den del af beskattningsbara inkomsten, som bör taxeras i den ort, der kontoret är beläget. Utelöpande postremissvexlar och egna banksedlar inräknas icke i in- och utlåningsrörelsen.*

Stockholm den 13 februari 1902.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

af herr *Cavalli*, som anført:

»Nästlidet års Riksdag lemnade icke sitt bifall åt den af bevillningsutskottet då gjorda, med nu föreliggande förslag till ändring af § 17 bevillningsförordningen alldeles enahanda hemställan.

Vid sådant förhållande och då nya skäl för dylik ändring icke synas föreligga, har jag ansett,

att utskottet bort hos Riksdagen hemställa om afslag å ifrågavarande motion»

samt af herrar *Almström*, *Östberg*, friherre *Klingspor* och *Wester*, hvilka instämt i den af herr *Cavalli* afgifna reservation.

Herr *Bergendahl* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i behandlingen af detta ärende inom utskottet.
